

รายงานการประชุม
สภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๑

(สมัยสามัญ)

วันอังคารที่ ๒๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

ฉบับสำนักงานพิมพ์

ครั้งที่ ๑ ถึง ครั้งที่ ๕๕ (สมัยสามัญ) พ.ศ. ๒๕๖๕

สารบัญ

๕๘
พจนก ๓/๒๔๗๕

เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยเชิญกระแด้พระบรมราช	
โองการมาเพื่ออ่านเปิดการประชุม	๑
รายนามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่คณะผู้รักษา	
พระนครฝ่ายทหารได้ตั้ง	๓-๕
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ทำคำปฏิญาณพร้อมกัน	
ว่าจะซื่อสัตย์ และจะช่วยรักษาหลัก ๖ ประการ	๖-๗
เจ้าพระยามหิธรได้อ่านพระกระแด้รับตั้งเปิดประชุม	๗
คณะผู้รักษาพระนครฝ่ายทหารมอบอำนาจให้สภา	
ผู้แทนราษฎร	๗
เลือกประธานสภาผู้แทนราษฎร	๘-๙
เลือกของประธานสภาผู้แทนราษฎร	๑๐
เลือกประธานคณะกรรมการราษฎร	๑๐-๑๑
เลือกกรรมการคณะราษฎร	๑๑-๑๒
ตั้งอนุกรรมการให้ร่างรัฐธรรมนูญ	๑๓-๑๔

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๑/๒๔๗๕

วันอังคารที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕

ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เปิดประชุมเวลา ๑๕ นาฬิกา

ก่อนเสด็จขึ้นทรงรถของมธุระชากรเชิญกระแ่งพระบรมราชโองการ
มาอ่านเปิดการประชุม กรรมการคณะราษฎรอ่านรายงานบุคคลซึ่ง
คณะผู้รักษาพระนครได้ตั้งให้เป็นผู้แทนราษฎร

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้คณะผู้รักษาพระนคร
ฝ่ายทหารได้ตั้งให้เป็นผู้แทนราษฎร คือ

๑. ม. อ. อ. เจ้าพระยาวงศาอนุประพัทธ์
๒. ม. อ. อ. เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี
๓. ม. อ. อ. เจ้าพระยาพิชัยญาติ
๔. ม. อ. ท. พระยาเทพจิตร์พุกทศรุตาบดี
๕. ม. อ. ท. พระยามโนปกรณ์นิติธาดา
๖. ม. อ. ค. พระยามานฉะวราชเสวี
๗. ม. อ. ค. พระยาศรีวิจิตรวาจา

๘. ม.อ.ต. พระยาไชยยศสมบัติ
๙. ม.อ.ต. พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์
๑๐. ม.อ.ต. พระยามนชาคราช
๑๑. นายพดตรี พระยาอินทรวิจิต
๑๒. นายพดตรี พระยาประเสริฐสงคราม
๑๓. นายพดเรือตรี พระยาปรีชาชยยุทธ
๑๔. ม.อ.ต. พระยาปรีชานุสาสน์
๑๕. นายพดเรือตรี พระยาศรัยทธเสถียร
๑๖. ม.อ.ต. พระยาอุดมพงศ์เพ็ญสวัสดิ์
๑๗. ม.อ.ต. พระยาวิชัยราชดุมนตรี
๑๘. ม.อ.ต. พระยาปรีชานฤเบศร์
๑๙. นายพันเอก พระยาวิชิตรชดิ
๒๐. นายพันเอก พระยาทรงสุรเดช
๒๑. นายพันเอก พระยาฤทธิอัคนย์
๒๒. นายพันตำรวจเอก พระยาบุเรศร์ผดุงกิจ
๒๓. อำมาตย์เอก พระยาอนุমানราชชน
๒๔. อำมาตย์เอก พระยาประมอญวิชาพฤ
๒๕. นายนาวาเอก พระประพิณพนยุทธ
๒๖. นายนาวาเอก พระเวียมจิรัชชพากย์
๒๗. อำมาตย์เอก พระสุธรรมวินิจฉัย

๒๗. นายพันโท พระประสงค์นพิตายุทธ
 ๒๘. นายพันตำรวจโท หลวงแสงนิติศาสตร์
 ๓๐. อำมาตย์โท พระวุฒิศาสตร์เนติญาณ
 ๓๑. นายนาจตรี หลวงศุภชลาศัย
 ๓๒. นายนาจตรี หลวงสินธุสงครามชัย
 ๓๓. นายพันตรี หลวงสรีนาคโยธารักษ์
 ๓๔. นายพันตรี หลวงพิบูลสงคราม
 ๓๕. อำมาตย์ตรี หลวงประดิษฐมนูธรรม
 ๓๖. อำมาตย์ตรี หลวงกหกกรรมบดี
 ๓๗. เสด็จตรี หลวงนฤเบศร์มานิต
 ๓๘. นายเรือเอก หลวงดำรงนาวาสวัสดิ์
 ๓๙. รองอำมาตย์เอก หลวงเศรษฐกกรมน์
 ๔๐. รองอำมาตย์เอก หลวงดำรงอิศรานุวรรค
 ๔๑. รองอำมาตย์เอก หลวงสุนทรเทพหัสดิน
 ๔๒. รองอำมาตย์เอก หลวงเดชาติวังศ์วราวัฒน์
 ๔๓. รองอำมาตย์เอก หลวงบรรณกรโกวิท
 ๔๔. รองอำมาตย์เอก หลวงอรุณสารประสิทธิ์
 ๔๕. รองอำมาตย์เอก หลวงอรุณกิตติกำจร
 ๔๖. รองอำมาตย์เอก หลวงชำนาญนิติเกษตร
 ๔๗. รองอำมาตย์เอก หลวงโกวิทอภัยวงศ์

๔๗. รองอำมาตย์เอก หาดวงอภิรมย์โกษากร
๔๘. รองอำมาตย์เอก ตี๋ ดพานุกรม
๔๙. รองอำมาตย์เอก ประจวบ บุนนาค
๕๐. รองอำมาตย์เอก หม่อมหาดวงอุดม สนิทวงศ์
๕๑. รองอำมาตย์เอก ประยูร ภมรมนตรี
๕๒. รองอำมาตย์โท ทวี บุนนาค
๕๓. รองอำมาตย์โท จรุง สืบแสง
๕๔. รองอำมาตย์โท ชุณหะ บินทนานนท์
๕๕. นายวิชาญ โสธานนท์
๕๖. นายเนบ พทโยธิน
๕๗. นายศิริก ชัยนาม
๕๘. นายวิเชียร สุวรรณทัต
๖๐. นายชด สมานนท์
๖๑. นายสงวน ตูลาวัณษ์
๖๒. นายชิม อีระไคทยะ
๖๓. นายทองน ทองประเสริฐ
๖๔. นายมานิต วสุวัต
๖๕. นายจรรยา อนุบางช้าง
๖๖. นายเนตร พูนวิวัฒน์
๖๗. นายมังกร สามีเด็น

๖๗. นายชุ่มใช้ คุตระกูล

๖๘. นายสวัสดิ์ ใต้ถกัท

๗๐. นายบรรจง ศรีจรรยา

แต่พระยาวิชิตรัตน์ได้บอกบอวยไม่สามารถรับตำแหน่งได้ จะ
ขอให้ที่ประชุมเลือกตั้งผู้อื่นแทนต่อไป พระยาประมวญวิชาพูด
เห็นว่า เมื่อปรากฏว่ามีผู้บอวยไม่สามารถรับตำแหน่งได้แล้ว เห็นว่า
พระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นผู้หนึ่งที่เริ่มการเปลี่ยนแปลงวิธีปกครอง
และได้ลงมือกระทำกรอันเต็มไปด้วยความเสียสละ นับว่าเป็นผู้มีคุณ
แก่ราษฎรมาก ควรสถาปนาตำแหน่งราษฎรจะได้ ไว้เป็นสมาชิกด้วยอีกผู้หนึ่ง

พระยาปรีชานุสาถ์ พระยาวิชัยราชสุนทร รัชมอง

พระยาพหลพลพยุหเสนา ทักทานว่า ไม่มีความปลอดภัยใน
ข้อนี้มาแต่ไร ๆ เลย หวังแต่เพียงจะถากถางให้เพื่อประโยชน์ของ
ราษฎร ๑๒ ล้านเท่านั้น

พระยาประมวญวิชาพูด คัดค้านข้อทักทานของพระยาพหล
พลพยุหเสนาว่า พระยาพหลพลพยุหเสนาได้กระทำประโยชน์แก่
ราษฎรมามากแล้ว ขอให้ไปรับตำแหน่งนี้เพื่อราษฎรต่อไปอีก
สักครั้งด้วย

พระยาวิชัยราชสุนทร รัชมอง

พระยาพหลพลพยุหเสนา จึงว่า ถ้ากระนั้นเพื่อประโยชน์ของ

ราษฎร ๑๖ ล้าน จะยอมรับ ที่ประชุมองคมนตรีเป็นหน้าหนึ่งใจเดียว
กันทั้งสิ้น

หลวงประดิษฐมนูธรรม แถลงว่า สมาชิกทั้งหลายจำเป็น
ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อราษฎรในข้อสำคัญหลายประการ เพราะ
ฉะนั้นขอท่านสมาชิกได้พร้อมกันทำคำปฏิญาณกันเสียก่อน แล้ว
หลวงประดิษฐมนูธรรมนำปฏิญาณและ สมาชิกได้ปฏิญาณ พร้อมทัก
กันว่า

ข้าพเจ้า (ออกนามผู้ปฏิญาณ) ขอให้คำปฏิญาณว่าจะซื่อสัตย์
ต่อคณะราษฎรและจะช่วยรักษาหลัก ๖ ประการของราษฎรไว้ให้มั่นคง

๑. จะต้องรักษาความเป็นเอกราชทั้งหลาย เช่น เอกราชใน
การเมือง ในทางศาล ในทางเศรษฐกิจ ฯลฯ ของประเทศไว้ให้
มั่นคง

๒. จะรักษาความปอดกภัยในประเทศให้การประทุษร้ายต่อกัน
ลดน้อยลงให้มาก

๓. จะต้องบำรุง ความสมบูรณ์ของ ราษฎรในทาง เศรษฐกิจ
โดยรัฐบาลใหม่จะพยายามหางานให้ราษฎรทำโดยเต็มความสามารถ
จะร่างโครงการณเศรษฐกิจแห่งชาติ ไม่ปล่อยให้ราษฎรอดอยาก

๔. จะต้องให้ราษฎรได้มีสิทธิเสมอภาคกัน

๕. จะต้องให้ราษฎรได้มีเสรีภาพมีคความเป็นอิสระ เมื่อเสรีภาพนี้ไม่ขัดต่อหลัก ๔ ประการ ดังกล่าวแล้วข้างต้น

๖. จะต้องให้การศึกษาย่างเต็มที่แก่ราษฎร

เสรีจแล้ว เจ้าพระยามหิธร เสนาบดีกระทรวงมรชากรได้เชิญพระกระแสรีบสั่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเปิดประชุมว่า

“นี่สภามุแทนราษฎรได้ประชุมเป็นครั้งแรก นับว่าเป็นการสำคัญอันหนึ่งในประวัติศาสตร์ของ ประเทศ อันเป็นที่รักของเรา ข้าพเจ้าเชื่อว่าท่านทั้งหลายคงจะตั้งใจที่จะช่วยกันปรึกษาการงานเพื่อรักษาความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ประเทศสยามสืบไป และเพื่อรักษาความอิสระภาพของไทยไว้ ชั่วฟ้าแฉะดิน ข้าพเจ้าขออำนาจพระแก้วบรรดาผู้แทนราษฎรทั้งหลายให้บริบูรณ์ด้วยกำลังกาย กำลังปัญญาเพื่อจะได้ช่วยกันทำการให้สำเร็จตามความประสงค์ของเราและของ ท่านซึ่งมีจุดมุ่งหมายอันเดียวกันทุกประการเทอญ ที่ประชุมพร้อมด้วยพระกระแสรีบสั่งได้เกิดว่า

จบแล้วสภามุแทนราษฎรได้ มีการประชุมกันต่อไป

๓. มอบอำนาจให้สภามุแทนราษฎร พระยาพหลพลพยุหเสนา เสนอว่าบัดนี้ ขรรหมนุญและสภามุแทนราษฎรก็ได้ตั้งขึ้นแล้วแล้ว ข้าพเจ้าขอมอบการงานปกครองแผ่นดินที่ได้ยึดไว้ ให้แก่สภาต่อไปแต่ บัดนี้

รับรองว่าควรได้แก่เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี พระยานิติศาสตร์
ไพศาลย์ เสนอพระยามโนปกรณนิติศาสตร์ ทัดทานว่า ปรารถนา
จะได้โอกาสทำงานเพื่อชาติเพื่อราษฎรให้เต็มกำลังความสามารถ การ
เป็นผู้แทนราษฎรเพียงเท่านี้พอจะมีโอกาสทำประโยชน์แก่ราษฎรได้
มากกว่าการเป็นประธาน ด้วยว่า การเป็นประธานไม่มีหน้าที่จะได้
เถียงแสดงเหตุผลในที่ประชุม

ในที่สุตที่ประชุมลงมติเลือกเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีเป็นนาหนึ่ง
ใจเดียวกัน ปราศจากเสียงค้าน พระยาพหุพัฒนพยุหเสนาได้อัญเชิญ
เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีขึ้นนั่ง ณ บัดตั้งก็ผู้เป็นประธาน

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี แถลงว่า ขอบใจผู้แทนราษฎร
ทั่วไปเป็นอันมากที่ได้ตั้งใจเลือกขึ้นเป็นที่ประธานแห่งที่ประชุม ขอรับ
หน้าที่ประจำตำแหน่งประธานแห่งที่ประชุมสภาราษฎรต่อไป และ
โดยหน้าที่ของผู้เป็นประธานจึงไม่ควรให้การประชุมอันนี้โอ้อวดซ้ำต่อไป
และการประชุมของที่ประชุมจำเป็นต้องมีเดชาธิการสำหรับจกรายงาน
และอื่น ๆ ข้าพเจ้าเห็น หดวงประดิษฐมนูธรรมทำหน้าที่นี้ อยู่แล้ว
ตั้งแต่เริ่มประชุม ถ้าท่านทั้งหลายไม่ขัดข้องข้าพเจ้าขอให้หดวง
ประดิษฐมนูธรรมมาเป็นเดชาธิการต่อไป

พระยาศรีวิสารวาจา คัดค้านว่า ถ้าจะให้หดวงประดิษฐ
มนูธรรมเป็นเดชาธิการประจำแล้วขัดข้อง เพราะเห็นหดวงประดิษฐ

มนุชกรรมยังมีงานอื่นที่จะต้องทำสำคัญกว่านี้ ถ้าจะเป็นเดชาธิการ
ชั่วคราวแต่ยังไม่ชัดข้อ

พระยาวิชัยราชสุนทร รัชมอง

๔. การเลือกทรงประธาน เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี กล่าวถ้อย
ระเบียบวาระต่อไปนี้เป็นระเบียบวาระที่จะต้องเลือกทรงประธาน ท่าน
ทั้งหลายเห็นควรแก่ใครขอได้เสนอความเห็นขึ้นมา พระยาศรีวิสารวาจา
เสนอ พระยาเทพพิพิธ ฯ พระยามนชาตุราช รัชมอง

พระยาธิบดีศาสตร์ไพศาลย์ เสนอ หลวงประกิจฐ์มนุชกรรม ฯ
ขอถอนจากการเป็นผู้สมัครรับเลือก และขอเสนอพระยาอินทรวินิจิต
พระยาศรีวิสารวาจา พระยาวิชัยราชสุนทร พระยามานวราชเสวี
รัชมอง เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี กล่าวถ้อย เราจะต้องทำกรณงาน
ที่จะได้สำหรับวันนี้ให้แล้วเสร็จไปโดยเร็ว ฉะนั้นไม่ควรให้เสียเวลา
ขอให้ที่ประชุมลงมติกันเสียทีเดียว ที่ประชุมลงมติเลือกพระยาอินท
รวินิจิตเป็นรองประธานเป็นหน้าหนึ่งใจเดียวกันโดยปราศจากเสียงค้าน

พระยาพหลพลพยุหเสนา ได้นำพระยาอินทรวินิจิตขึ้นนั่งบัลลังก์
รองประธานผู้แทนราษฎร

๕. ประธานคณะกรรมการราษฎร เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี
กล่าวถ้อย บัดนี้มาถึงระเบียบวาระที่จะต้องเลือกประธานคณะกรรมการ
ราษฎรตามธรรมนูญมาตรา ๑๓ เพราะฉะนั้นขอท่านทั้งหลายได้ปรึกษา

หรือกันเดือกตั้งประธานคณะกรรมการราษฎรกันณบัณฑิต พระยา
 พหลพยุหเสนา เสนอ พระยามโนปกรณนิติชาดา จำเป็นผู้มี
 องค์คุณควรแก่ตำแหน่งนี้ด้วยประการทั้งปวง พระยานิติศาสตร์
 โสศาสตร์รับรอง พระยามโนปกรณนิติชาดา แถลงว่ารู้ดีกเป็น
 เกียรติยศอย่างยิ่ง แต่ที่รู้ดีกหนักใจเป็นอันมาก หากว่าจะ
 รับตำแหน่งนี้เพราะมิใช่ทำเด่น เป็นงานใหญ่โตที่จะต้องรับผิดชอบ
 ในความมีมัยยากจนของคนไทยตั้ง ๑๒ ล้าน การจะพอรับไหวหรือไม่
 นี้จะขอปรึกษาและสอบถามพระยาพหลพยุหเสนา กับหลวงประดิษฐ
 มนุชธรรมคุตต์ ๕ นาทีก่อน จึงจะตอบให้ทราบได้ ผู้แทนราษฎร
 ทั้งหลายให้ท่านทั้งสามได้มีโอกาสสอบถามและปรึกษากันเสร็จแล้ว
 พระยามโนปกรณนิติชาดาตกลงรับที่ประชุมลงมติเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว
 กัน ให้พระยามโนปกรณนิติชาดาเป็นประธานคณะกรรมการราษฎร
 พระยามโนปกรณนิติชาดา กล่าวรับตำแหน่งว่า ข้าพเจ้ามีความยินดี
 และรู้ดีกเป็นเกียรติยศ แต่ที่รู้ดีกหนักอกเป็นอันมาก ตั้งแต่เกิดมา
 ไม่เคยคิดว่าจะได้รับตำแหน่งเช่นนี้ แต่มาคิดเห็นประโยชน์ของคน
 ๑๒ ล้าน ข้าพเจ้าก็ควรทำ และจะทำอย่างดีที่สุด”

๖. กรรมการคณะราษฎร เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี กล่าว
 ว่า บัณฑิต^{๕๕}ตั้งระเบียบวาระต่อไปที่สภาจะต้องตั้งคณะกรรมการราษฎร
 อีก ๑๔ นาย โดยประธานคณะกรรมการราษฎรเป็นผู้เลือกเสนอ แล้ว

สอบถามพระยามโนปกรณนิติธาดาว่าจะเลือกผู้ใดเป็นกรรมการบ้าง
ให้เลือกเสนอบัดนี้ พระยามโนปกรณนิติธาดาเลือกบุคคลต่อไปนี้
รวม ๓๔ คน เสนอสภา คือ

- ๑. นายพลเรือตรี พระยาปรีชาสดยทุท
- ๒. มหาอำมาตย์ตรี พระยาศรีวิจิตรวาทา
- ๓. นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา
- ๔. นายพันเอก พระยาทรงสุรเดช
- ๕. นายพันเอก พระยาฤทธิอัคเนย์
- ๖. อำมาตย์เอก พระยาประมวญวิชาวุฒ
- ๗. นายพันโท พระประสงค์นพิตายุทธ
- ๘. นายพันตรี หลวงพิบูลสงคราม
- ๙. นายนาวาตรี หลวงสินธุสงครามชัย
- ๑๐. อำมาตย์ตรี หลวงประดิษฐมนูธรรม
- ๑๑. รองอำมาตย์เอก หลวงเดชสงคราม
- ๑๒. รองอำมาตย์เอก ตูจ ดพานุกรม
- ๑๓. รองอำมาตย์เอก ประยูร ภมรมนตรี
- ๑๔. นายเนบ พหโยธิน

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีสอบถามสมาชิกผู้แทนราษฎรแล้วให้
สมาชิกงดมติกระแนงเด็ก มีสมาชิกงดกระแนงเด็กกรรมการชุดนี้มี
๐ กระแนง เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีชี้ขาดว่า จำนวนนี้สูงเกิน

ครั้งแล้ว บัดนี้^{๕๕}เป็นอันสมบูรณ์ตามธรรมเนียมมาตรา ๒๓ เป็นอันว่า ผู้ถูกเลือกเหล่านั้นได้เป็นคณะกรรมการราษฎรตามธรรมเนียมมาตรา ๓๓ ต่อไป

๘. เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี^{๕๖}กล่าวว่า บัดนี้ถึงระเบียบวาระที่จะตั้ง^{๕๗}อนุกรรมการร่างพระราชบัญญัติ^{๕๘}ธรรมเนียม การปกครองแผ่นดินใหม่ให้เรียบร้อยบริบูรณ์

หัดวงประดิษฐ์^{๕๙}มีธรรมแถลงต่อไปว่า ธรรมเนียมการปกครองแผ่นดินฉบับนี้เป็นธรรมเนียมชั่วคราว เพราะว่าเราได้สร้างขึ้นด้วยเวลาฉุกเฉินทุกกระทันหัน อาจจะยังมีที่บกพร่องอยู่บ้างก็ได้ จึงควรที่จะให้ผู้มีความรู้ความชำนาญในการนี้เป็นอนุกรรมการตรวจแก้ไขเพิ่มเติมเสียใหม่ให้เรียบร้อยบริบูรณ์

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี^{๖๐}กล่าวว่า ถ้ากระนั้นขอให้ท่านเลือกผู้ควรเป็นอนุกรรมการชั้นชุดหนึ่งแล้วจะได้มอบให้ร่างธรรมเนียมการปกครองแผ่นดินแก้ไขเพิ่มเติมต่อไป

ที่ประชุมตกลงเลือก

พระยามโนปกรณนิติชาดา

พระยาเทพวิฑูร

พระยามานวราชเสวี

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์

๑๔

พระยาปรีชานฤเบศร์

หลวงประดิษฐมนูธรรม

หลวงเสนาทโยชารักษ์

๗ นาย^๕เป็นอนุกรรมการ

เปิดประชุมเวลา ๑๖.๐๐ นาฬิกา

หลวงประดิษฐมนูธรรม

ธรรมศักดิ์

ผู้จัดรายงาน

พิมพ์ที่กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร